

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestölehti

1
2016



Hervannassa pamahti
Kari Hyötylää muistellen

Sisältö

Pääkirjoitus: Valoa kohti!	3
Pakkasessa pamahti	4
Onnea kultahääpari Marja ja Matti	8
Yhdistys täyttää 45 vuotta	9
Santerin Tet-päivä liriksessä	10
Kuvaileva käsi hahmottamisen apuna	12
Kommunikaatiopalvelut 15 vuotta	13
Kari Hyötylän muistolle	14
Lehtitoimintaan isoja muutoksia	17
ValmisPaula: Vanhuutta	20

Etukannen kuvassa panostaja **Esa Turpeinen** louhintaliike Metarnosta neuvoo **Ari Kääpää**, kuinka panos ladataan, Arin tulkki tulkkaa. Takakan-nessa kuva **Kari Hyötylän** (1948 - 2016) pantomiimiesityksestä Pirjo Leinon kirjan julkistamistilaisuudessa 29.8.2015. Kuvat: **Tuija Wetterstrand**.

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy viikolla 8. Aineisto 12.2. mennessä.

Tiedoksi, että hallitus vahvistaa Tuntosarven toimitusneuvoston kokoonpanon vuosille 2016 - 2017 sekä tämän vuoden kirjoituspalkkiot kokouksessaan 22.2. eli ne eivät ole vielä lehden painoon mennessä tiedossa. RAY:n tiukimman tulkinnan mukaan jäsenlehteen kirjoittaminen on tulkittavissa vapaaehtoistoiminnaksi, eikä siitä tule maksaa palkkioita. Selvitystyö on vielä kesken ja lopputuloksesta tiedotetaan seuraavassa Tuntosarvessa.

TUNTOSARVI
42. vuosikerta
ISSN 0358-2280



Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Tuija Wetterstrand

Päätoimittaja
tiedottaja Tuija Wetterstrand,
p. 040 753 2026, s-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Toimitusneuvosto 2014-2015
Esko Jäntti (puheenjohtaja), Veera
Laukkarinen, Timo Peltomäki, Eila
Särkimäki, Jaakko Evonen (sihteeri)
ja Tuija Wetterstrand.

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuuro-
sokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille
ilmainen. 12 numeroa vuodessa
isokirjoituksella, pisteillä, äänit-
teenä, videona ja/tai elektronisena
versiona. Ruotsinkielinen kooste
Känselsprötet ilmestyy 4 kertaa
vuodessa isokirjoituksella.

Tilaukset ja
osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40,
00030 IIRIS, p. 040 778 0299,
s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.
fi. Toimiston aukioloaika ma-pe
klo 8.00-15.45.

Painopaikka
Grano Kuopio

Toimituksella on oikeus käyttää
lehden juttuja yhdistyksen inter-
net-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Valoa kohti!

Aloitin viime vuoden tammikuun pääkirjoitukseni kertomalla, kuinka islamistiterroristiryhmä oli 7.1.2015 hyökännyt poliittisia pilakuvia julkaisevan Charlie Hedbon toimitukseen ja tappanut yhteensä 12 ihmistä. Vuosi ei synkemmin olisi voinut alkaa, mutta sen päättyessä elettiin vielä synkemmissä tunnelmissa. Islamistiterroristit hyökkäsivät perjantaina 13. marraskuuta Pariisissa useisiin julkisiin kohteisiin ja tappoivat yhteensä 130 ihmistä. Vastuun iskuista otti Isis, pahalaismaisen raaka sunnilaista äärilaidan islamintulkintaa julistava terroristijärjestö. Isis on vallannut laajoja alueita Syyriasta ja Irakista ja julistanut perustaneensa sinne oman islamilaisen kalifaattinsa. Asiantuntijoiden mukaan Pariisin marraskuun iskut kuitenkin kielivät enemmän terroristijärjestön heikentymisestä valloittamallaan alueella, minkä vuoksi huomio täytyi saada käännettyä omista tappioista muualle.

Terrori-iskujen lisäksi levottomuutta aiheuttaa Eurooppaan saapunut ennen näkemättömän iso turvapaikanhakijoiden suma. Syyriassa ja Irakissa riehuvien taistelujen seurauksena suuri joukko ihmisiä, valtaosa nuoria miehiä, on lähtenyt sotaa pako.

Moni yrittää päästä Saksaan tai Pohjoismaihin, jotka olivat aiemmin tunnettuja vapaamielisestä turvapaikapolitiikastaan. Nyt kestokyvyn raja on tullut vastaan ja rajavalvontaa ja tarkastuksia kiristetään kaikkialla. Paikoin Euroopassa rakennetaan muureja rajojen suojaksi.

Terrori-iskujen mahdollisuus on ollut tiedossa, mutta niiden raakuus yllättää aina. Äärilaitojen mielipiteet vahvistuvat kun epävarmuus kasvaa. Kannattaa kuitenkin muistaa, että elämme edelleen vakaassa yhteiskunnassa, jossa väkivalta on poikkeuksellista. Vertailukohtaa ei tarvitse hakea kauempaa kuin toisen maailmansodan jälkeisestä Suomesta, kun 400 000 sodan traumatisoimaa miestä kotiutettiin parissa kuukaudessa ja 400 000 evakkoa jouduttiin asuttamaan. Suomi oli ahdas ja kaaoksessa. Muutamien vuosien kulluttua maa oli kuitenkin asettunut ja jälleenrakennus vauhdissa. On vain uskottava, että tilanne rauhoittuu nytkin ilman enempää väkivaltaa.

Joka tapauksessa voimme iloita siitä, että päivät pitenevät. Tulossa ovat valoisammat ajat!

Tuija Wetterstrand, tiedottaja ◆



PAKKASESSA PAMAHTI

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Tampereen Hervannassa elettiin jännittäviä hetkiä tammi-kuun seitsemäntenä päivänä. Tulvan uudisrakennuksen tontilla oli määrä räjäyttää ensimmäinen panos ja paikalle oli kutsuttu laaja ja arvovaltainen kutsuvierasjoukko. Lähes -30 asteen paukkuva pakkanen uhkasi kuitenkin jäädä päivän ainoaksi paukuksi, koska kallion räjäyttäminen niin jäätävässä säässä olisi liian vaarallista, niin räjäyttäjille kuin laitteillekin. Pitkien neuvottelujen jälkeen räjäytyksestä vastaava yritys keksi keinon: kalliolle vietiin sen verran räjähdettä, että saatiin lunta pölyttävä pamaus aikaiseksi kuitenkin vaarantamatta kenenkään turvallisuutta.

Alkupamauksen sai kunnian ladata Toimintakeskuksen asukas ja

työntekijä **Ari Kääpä**. Panostajan ohjeiden mukaan hän veivasi kampea mustan laatikon sivulla, joka näin maallikon silmiin muistutti hie-man järjestelmäkameran laukkuja. Laatikosta lähti kaksi ohutta joh-toa kalliolle, missä räjähdyspanos sijaitti. Kun räjähdyspanos lopulta laukesi puhkesivat alkupamausta seuraamassa olevat ihmiset suuriin suosionosoituksiin. Kuntoutu-mis- ja asumispalvelujohtaja **Risto Hoikkanen** ja VTS-kotien toiminnanjohtaja **Ahto Aunela** käittelivät tyytyväisen näköisinä.

- On todella hienoa, että näin hyvällä paikalla Hervannassa oli vielä vapaa-na rakentamaton tontti ja niin paljon rakennusoikeutta, Aunela kiitteli.

Ari Kääpä hymyili helpottuneena onnistuneelle suoritukselleen.

- Vähän jännitti, hän tunnusti.



Viereisellä sivulla ylhäällä vasemmalla Ari Kääpä lataa räjähdyspanosta, oikealla tontti alkupamauksen jälkeen. Vasemmalla Risto Hoikkanen (pipo päässä) ja Ahto Aunela kättelevät.

Jatkoille kutsuviaat ja median edustajat suuntasivat Toimintakeskuksen lämpimään ruokasaliin, jonne oli katettu kahvipöytä. Siellä päästiin myös pitämään puheet, joita ulkona pakkasessa ja hälyssä ei pystytty pitämään. Ensimmäisenä ääneen pääsi VTS-kotien Ahto Aunela.

- Hervantaan nyt nouseva uudisrakennus on meille kaikille mieluisen ja tärkeä hanke. Hanke, joka on syntynyt onnellisten tähtien alla. Mukaan on saatu hyviä toimijoita joiden osaaminen on voitu yhdistää. Valtion investointiavustus on parantanut oleellisesti erityisryhmien asumista.

Risto Hoikkanen valotti uudisrakennuksen periaatteita ja palveluita.

- Vastaavaa asuinrakennusta ei

ole muualla. Keskeinen lähtökohhta on avoimuus ja elinkaariajattelu. Itsenäisistä vuokra-asunnoista voi aloittaa ja käyttää esimerkiksi ateriapalveluita ja liikuntatiloja. Jos tulee tarvetta palveluasumiseen, tehdään kunnan kanssa sopimus palveluista. Mikäli hoivan ja huolenpidon tarve kasvaa, on mahdollisuus korkean hoivan asumiseen asumisryhmissä.

Esteettömyyteen on kiinnitetty suurta huomiota. Suunnittelussa on alusta alkaen otettu huomioon kuurosokeiden ja viittomakielisten käyttäjien näkökulma. Ulkoapäin uudisrakennus näyttää tavalliselta kerrostalolta, mutta kaikessa on huomioitu se, että asukas ei mahdollisesti näe eikä kuule.

- Hissistä tulee ainutlaatuinen. Siinä on tietääksemme ainoana maa-



Risto Hoikkanen kiittää halausten kera Hilka Hyötylää, joka on aktiivisesti ollut mukana tuomassa asiakasnäkökulmaa talon suunnitteluun. Hilkan tulkkina Miiariina Kolkkinen.

ilmassa huomioitu kuurosokeus mahdollisimman monipuolisesti niin, että käyttäjä tietää, onko hissi menossa ylös vai alas, missä kerroksessa parhaillaan on ja missä jää pois, Hoikkanen paljastaa.

Esteettömyyteen liittyvistä ratkaisuisista kertoi myös talon käytännön suunnittelusta vastannut arkkitehti **Timo Siiskonen** arkkitehtitoimisto AR-Vastamäki Oy:stä. Siiskonen ei tullut täysin ummikkona kuurosokeiden maailmaan, sillä hänen käden jälkensä näkyy monissa Toimintakeskuksen aikaisemmissakin suunnitteluhankkeissa kuten esimerkiksi pihateissä, saunaremontissa sekä kesäkeittiössä ja ruokailukatoksessa.

- Koska kyseessä on ainutlaatuinen hanke niin talon esteettömyyttä tullaan arvioimaan todella tarkkaan, arvelee Timo Siiskonen.

Tuleva asukas **Hilka Hyötylä** oli aktiivisesti mukana ideoimassa esteettömyysratkaisuja, kuten itsesulkeutuvia hanoja. Myös Hyötyläiden nykyisessä kodissa on käyty hakemassa ja saamassa vinkkejä.

Ahto Aunela kiittelee vielä uudisrakennusta erinomaiseksi täydennysrakennushankkeeksi, joka istuu Hervannan rakenteeseen todella hyvin.

- Tästä hankkeesta on mahdotonta löytää huonoja puolia!

Nyt louhitaan, maaliskuussa aletaan rakentaa



Näitä miehiä tullaan näkemään rakennustyömaalla sitten kun rakennus maaliskuussa alkaa kohota. Jaakko Rautio pääurakoitsija Lemminkäinen talosta pitelee uudisrakennuksen havainnekuvaa, hänestä vasemmalle Ilkka Saloniemi ja Mika Anttila. Vasemmalla rakennusteknisten töiden valvoja Kari Eloranta Karial Ky:stä.

Kuusikerroksinen uudisrakennus rakennetaan Kuurosokeiden Toimintakeskuksen naapuriin, Valtaraitin ja Vilppulanpolun kulmaan. Tontin kalliolouhintatyöt alkoivat tammikuussa jatkuvat alkuvuoden 2016. Maaliskuussa katukuvaan ilmestyvät ensimmäiset näkyvät rakenteet ja toukokuussa järjestetään peruskiven muuraustilaisuus.

Rakennuksen omistaa ja rakennuttaa Tampereen Vuokratalosäätiö eli VTS-kodit, palvelut tuottaa Suomen Kuurosokeat ry. Hanke on saanut ARA:n avustuksen erityisryhmien asunto-olojen parantamiseen. Kiinteistö valmistuu alkuvuodesta 2017. Asumisen haku alkaa puoli vuotta ennen valmistumista.

Kiinteistöön tulee 19 vuokra-asun-

toa, joihin haetaan Vuokratalosäätiön asuntopaikan kautta. Suomen Kuurosokeat ry:n kautta hakeudutaan palveluasumiseen, joita ovat 15 tehostetun palveluasumisen asuntoa sekä 11-paikkainen tehostetun palveluasumisen ryhmäkoti. Lisäksi asukkaiden käytössä on yhteistiloja sekä asumista tukevia palveluja.

Palveluasumisessa huomioidaan palveluntuottajan hyvän ammattiosaamisen lisäksi kommunikatiotaidot ja kuurosokeustaidot.

Yhteyshenkilöt rakennukseen ja asumiseen liittyvissä asioissa: Merja Kovanen, p. 040 5553 119 ja Risto Hoikkanen, p. 040 5661 371, s-posti: etunimi.sukunimi@kuurosokeat.fi. ♦

Onnea kultahääpari Marja ja Matti



Raili Marja o.s. Karpelin ja Matti Heinonen vihittiin Munkkivuoren kirkossa 5.11.1965. Vihkipappina oli kuurojenpappi Lauri Paunu.



Raili Marja ja Matti Heinonen ovat olleet naimisissa 50 vuotta. He juhlivat kultahääpäiväänsä 8.11.2015 kotonaan Oulunkylässä.

Kuvat, kuvatekstit ja onnittelut lähetti **Tuula Ekstöm**.
Toimitus kiittää ja yhtyy onnitteluihin! ♦

Yhdistys täyttää 45 vuotta

Suomen Kuurosokeat ry viettää tänä vuonna 45-vuotisjuhlavuottaan. Yhdistys ilmoitettiin yhdistysrekisteriin 16. joulukuuta 1971.

Juhlavuonna juhlitaan maltilla ja säästetään isommat paukut 50-vuotisjuhlavuoteen 2021. Siihen on vielä viisi vuotta, mutta aika kuluu yllättävän nopeasti.

Kansainvälistä kuurosokeuspäivää ja samalla Helen Kellerin syntymäpäivää 27. kesäkuuta vietetään Suomessa tänä vuonna toisen kerran. Ajatuksena on ollut järjestää jonkinlainen kuurosokeiden yhteinen tempaus tai tapahtuma, mutta sen tarkemmin päivän ohjelmaa ei ole vielä suunniteltu. Jokainen voi tuoda kuurosokeutta esille omalta osaltaan ainakin sosiaalisessa mediassa, jos ei muuten.

Yhdistyksen juhlavuoden rinnalla Kommunikaatiopalvelut viettää omaa 15-vuotisjuhlaansa. Juhlaseminaari järjestetään 7.10. liriksessä. Siitä lisää toisaalla tässä lehdessä.

Hallituksen päätöksellä Koskettavin veistos -näyttely järjestetään vuodesta 2011 lähtien viiden vuoden välein, eli yhdistyksen viisi- ja tasavuotisjuhlavuosina. Art Galleria



Kuva: Suomen Kuurosokeat ry:n kuva-arkisto.

Vuoden 2011 Koskettavin veistos -näyttelyn avajaisia kunnioitti läsnäolollaan tasavallan presidentti Tarja Halonen.

Kaarisilta, sama paikka kuin viime kerrallakin, on alustavasti varattu näyttelyä varten 24.10. - 20.11. Näyttelyn viimeinen viikko osuu yksin Sokeain viikon kanssa 13. - 20.11. Sitä on tarkoitus hyödyntää näyttelyn markkinoinnissa. Apuraha näyttelyn järjestämiseksi on haettu ulkopuolisilta tahoilta. Rahoituksesta riippuu, missä laajuudessa näyttely voidaan järjestää. Joka tapauksessa ammattikuvanveistäjien tekemien veistosten rinnalla on jälleen tarkoitus esitellä kuurosokeiden omaa taidetta. Asiasta tiedotetaan lisää alkuvuoden aikana.

Vuosi huipentuu syntymäpäiväjuhlallisuuksiin perjantaina 16. joulukuuta. Silloin ainakin Helsingin toimistossa järjestetään perinteiset puurojuhlat. ♦



Santerin Tet-päivä liriksessä

Teksti: Santeri Grönlund, 8 lk.

Kuva Jaakko Evonen

Kerron työelämään tutustumispäivästäni liriksessä tiistaina 1.12.2015.

Lähdin klo 7.00 kotoa Raisiosta Turkuun ABC-asemalle äidin autolla. ABC-asemalta kaksi opettajaani **Anna-Kaisa** ja **Sirpa** sekä avustajani **Kirsi** lähtivät mukaan retkelle Helsinkiin, lirikseen. Auto oli täynnä ihmisiä. Matka kesti noin kaksi tun-

tia. Luin matkalla pistekirjoituskirjaa, joka kertoo geokätköilystä.

liriksessä tapasin **Riitta Lahtisen**, ja yhdessä menimme neljänteen kerrokseen Suomen Kuurosokeat ry:n tiloihin. Siellä tutustuin moniin uusiin ihmisiin, jotka kaikki osasivat taktiilia viittomakieltä. Kuulin, että Suomen Kuurosokeat ry:ssä järjestetään esimerkiksi kuuro-

Santeri Grönlund (vas.) ja Aki Pirkola viittovat taktiilisti kädestä käteen Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistossa, kun Santeri oli Tet-käynnillä liriksessä.



sokeiden leirejä, kursseja ja muuta toimintaa. **Sanna Tuomaala** kertoi minulle erilaisista leireistä, esimerkiksi Pohjoismaiden nuortenleiristä ja kuurosokeiden keilailuleiristä. Olen tavannut hyvin harvoin kuurosokeita ihmisiä, mutta luulen, että tulevaisuudessa olen mukana erilaisilla leireillä ja tapaan enemmän kuurosokeita henkilöitä.

Viitoin **Anita Palon** kanssa taktiilisti ja huomasi taitoni kehittyneen. On tärkeää osata kuunnella taktiilista viittomakieltä ja viittoa myös itse taktiilisti, koska sen avulla on helppo pitää yhteyttä muiden kuurosokeiden kanssa.

liris-talo oli paljon suurempi kuin minun kouluni, Nummenpakan koulun Aurajoen yksikkö Turussa.

Talossa oli kaikkialla pistekirjoitusta, esimerkiksi joka toimiston oven vieressä oli henkilön nimi pistekirjoituksella. lirksestä talon kartta oli myös tehty pistekirjoituksella, mutta se ei kertonut, mikä kerros oli kyseessä. Lattioilla oli merkkilistoja, joiden avulla oli helppo kulkea valkoisen kepin kanssa. Talossa oli yhteensä kuusi kerrosta.

En tiedä työskentelenkö tulevaisuudessa liriksessä, mutta oli mukava käydä vierailmassa siellä. Riitta Lahtinen toivoi, että tulen myöhemmin taas lirkseen tet-jaksolle kolmeksi päiväksi. Minun unelma-ammattialani on tietokoneala.

Kotimatka alkoi klo noin 15, ja saavuin kotiin noin klo 17.30. ♦

Kuvaileva käsi hahmottamisen apuna

Teksti: Riitta Lahtinen

Kuvaileva käsi/kädet ilmaisee kohteen visuaalisia ja fyysikaalisia ominaisuuksia liikkeellä. Näitä ovat mm. kohteen koko, muoto, korkeus, leveys, syvyys, paikka ja paino. Kuvailevaa kättä käytetään ilman fyysistä kontaktia tai fyysisen kontaktin kanssa. Kuvailtaessa ilman fyysistä kontaktia vastaanottaja seuraa käden/käsien liikkeitä visuaalisesti. Kuvailtaessa fyysisen kosketuksen kautta vastaanottaja seuraa kuvailevaa kättä tai käsiä omalla kädellään.

Kuvailevaa kättä käytetään puhutun tai viitotun kielen ohessa, samanaikaisesti tai asiayhteyksien ilmaisujen jälkeen. Esimerkiksi naulakolle saapumiseen liittyy naulakon kuvailu, henkareiden ja hattuhyllyn paikkojen suhteiden osoittaminen toisiinsa.

Kohde voi olla henkilökohtaisella alueella käden koskettamisetaisyydellä tai kaukana. Kohde voi olla haptisesti tutkittavissa käsin tai liikkuksen (kävellä) tai se voi olla äärimmäisen laaja ja kaukana (avaruus).

Kuvailevaa kättä voi käyttää puheen ohella ääneen kuvailun osana. Kuvailua voi tehdä vierekkäin yhdellä kädellä tai vastakkain kahdella kädellä.

Kuvailevaa kättä käytetään myös kädestä käteen viittoessa. Osoitukset ja kohteen kuvailu ovat osa viittomakielen rakenteita. Koska viittomakieli on visuaalinen kieli, kuvailu kädestä käteen viittoessa on normaalia, kielen rakenteisiin luonnollisesti liittyvää. Taktiilin viittomakielen vastaanottajat vastaanottavat luonnollisesti kuvailua kädellä. Kielen ja kuvailun vastaanottokanava on käsien liikkeiden hahmottamista taktiilis-kinesteettisen kanavan kautta.

Puhetta vastaanottavat, jotka eivät käytä taktiilia viittomista, joutuvat harjoittelemaan kuvailevan käden käyttöä.

Opastuksessa ohjaava käsi osoittaa esimerkiksi naulakon paikan. Jos vastaanottaja haluaa tietää naulakosta enemmän kuvailun

avulla, kuvaileva käsi tukee nopeasti kohteen hahmottamista sillä se toimii konkreettisesti yhdessä kehon orientaation kanssa suhteessa kohteeseen.

Jos henkilö käyttää opastusta, hänellä on erittäin hyvät perusteet harjoitella myös laajemmin kuvailevan käden käyttöä. Sen hyvät puolet on se, että se on äänetöntä, tilanteeseen ja asiayhteyteen, toimintaan sopivaa; nopea tapa kuvailla monimutkaisia muotoja, joiden sanalliseen kuvailuun kuluu paljon aikaa ja energiaa, varsinkin hälyisessä tilassa.

Kuvailevan käden tuottamasta informaatiosta hyötyvät näkövammaiset, kuulonäkövammaiset, kuurosokeat ja kaikki joilla on esimerkiksi hahmottamisen ongelmia. Eri ammattilaiset voivat käyttää kuvailevaa kättä työssään informaation havainnollistamaan. Heitä ovat mm. opettajat, viittomakielentulkit, kuvailutulkit, liikkumistaidon ja näönkäytön ohjaajat, avustajat jne. ◆

KOMMUNIKAATIO- PALVELUT 15 VUOTTA

Osallistu, ideoi ja jaa sujuvia toimintoja kommunikaatiotilanteisiin

Kerään kevään aikana ideoita sujuviin kommunikaatiotilanteisiin. Ne voivat olla menetelmiin, opastukseen, kuvailuun jne. liittyviä ideoita. Lähetä minulle ideasi. Se voi olla esine, valokuva, piirros, viitottu tai kirjoitettu juttu tms. Kerään parhaimmat juhlaseminaarin näyttelyyn ja verkkosivuillemme.

Voit mahdollisesti päästä myös esittelemään ideasi ja kokemuksesi kommunikaatiopalveluiden 15-vuotisseminaariin 7.10.2016. Osallistuminen on avoin kaikille!

Riitta Lahtinen
riitta.lahtinen@kuurosokeat.fi
Puh. 0400 624 307 ◆

Kari Hyötylän muistolle

Kuva: Suomen Kuurosokeat ry:n kuva-arkisto



Kari Hyötylä kertoi mielellään elämästään ja kuurosokeudesta, ja sai näin ihmiset ymmärtämään paremmin kuurosokeiden kulttuuria. Kari Hyötylä esitteli Braillo-laitettaan Toimintakeskuksen Avointen ovien päivänä 25.11.2010.

Kari Hyötylä, yksi Suomen Kuurosokeat ry:n perustajajäsenistä, on poissa joukostamme. Kari menehtyi yllättäen 13.1.2016 kadulla kävellessään kohti kuntosalia.

Kari syntyi Kittilässä vuonna 1948. Syntymäkuuron Karin koulunkäynti alkoi ensin Oulun ja jatkui Jyväskylän kuulovammaisten koulussa. Koulunkäynnin aikana näkö heikkeni ja opiskelu vaikeutui. Ainoana kuurosokeana oppilaana hän koki olevansa erilainen. Karin näkövammaa ja hämäräsokeutta ei osattu ottaa huomioon, joten hän jäi syrjään. Koulun päätyttyä Kari jatkoi

opintojaan Sokeain ammattikoulussa Helsingissä, jossa oli muutama muukin kuurosokea opiskelija. Koulussa vertaistuen ja yhteisöllisyyden merkitys kasvoi.

Viittomakielinen Kari oli pitkään haaveillut omasta kuurosokeiden yhdistyksestä. Kun yhdistys perustettiin 1971, oli Kari yksi aktiivisista perustajajäsenistä. Johtokunnan kokouksessa vuonna 1978 Kari esitti, että kuurosokeiden ongelmista pitää kirjoittaa Suomen presidentti Urho Kekkoselle. Asia eteni ja presidentti Kekkonen myönsi 15 minuutin audienssin. Kuurosokeista mukana

olivat idean isä Kari Hyötylä ja varapuheenjohtaja **Paavo Korhonen** tulkkeineen. Vierailu venyi tunnin mittaiseksi. Vierailun jälkeen Sosiaalivaltiosihteerin toimintayksiköstä otettiin yhteyttä ja asiat lähtivät menemään eteenpäin. Vuonna 1981 yhdistys sai avustusta toimintaansa Raha-automaattiyhdistykseltä ja saa edelleen. Rohkea esitys ja sen toteuttaminen toi tuloksia.

Ammattikoulusta valmistumisensa jälkeen Kari työskenteli korityöntekijänä Hämeenlinnan Sampolassa. Hänet tekemänsä tuotteet olivat erinomaisia. Hämeenlinnassa Kari avioitui **Hilkka Hyötylän** kanssa. Myöhemmin he muuttivat Kuurosokeiden Toimintakeskukseen Tampereelle.

Olen ollut etuoikeutettu kun olen saanut tutustua Kariin ja Hilkkään. Karin olen tuntenut 1970-luvun alusta lähtien. Olen saanut toimia tulkkina, lenkkikaverina, shakinpeelaajana, keskustelijana leireillä, matkoilla, kokouksissa ja vapaa-ajalla. Karin asenne elämään oli hyvin positiivinen ja hän ajatteli aina muita kuurosokeita. Olen saanut Karilta paljon eväitä myös siihen, että vastoinväkijärjelmät antavat lisää voimaa.

Karin kyky keskustella eri ihmisten kanssa oli ainutlaatuista ja hienoa.

Hän ei koskaan väheksynyt ketään. Hän oli iloinen jokaisesta keskustelukumppanista, oli hän kuuleva, kuuro tai kuurosokea. Kädestä käteen viittojen tieto kulki hänelle hyvin herkästi ja saatua tietoa hän halusi jakaa eteenpäin.

Me kaikki, jotka tunsimme Karin, olemme saaneet nauttia hänen pantomiimiesityksistään vuosikymmenien ajan. Ne kuvasivat aina kuurosokeiden arjen elämään liittyviä kokemuksia ja haasteita. Hän osasi kääntää arjen ongelmat näkyväksi huumorin keinoin. Vahvalla ilmaisullaan, rohkeana esiintyjänä ja taitavana pantomiimikkona hän oli aina valmis esiintymään ja sai yleisönsä ajattelemaan, näkemään ja ymmärtämään kuurosokeiden omaa kulttuuria.

Kari oli urheilumiehiä. Hän nautti pyöräilystä, kuntosalityöskentelystä ja kävelystä luonnossa. Vastapainona urheilulle oli shakinpelu, jota hän rakasti. Shakin suomenmestaruuksia kertyi hyllyyn. Vastustajina olivat niin kuurosokeat kuin kuulevatkin.

Kari Hyötylä on valittu vuoden jäseneksi. Hänelle on myönnetty NKL:n hopeinen ansiomerkki ja useita kunniakirjoja.



Kuva: Tuija Wetterstrand

Kari Hyötylä oli Hilikka-vaimonsa kanssa tuttu näky monissa kuurosokeiden tapahtumissa. Tässä he ovat tulossa Akse-seminaarin päättäjäisistä 23.4.2015 tulkkiensa Pirjo Nurmisen (vas.) ja Ulla Röytiön kanssa.

Karin tiedonhalu ja uteliaisuus oli valtava. Hän oli Hilkan kanssa ensimmäinen kuurosokea pariskunta Suomessa, joka otti käyttöön Brailinon. Brailinon on matkapuhelin asennettava lisälaite, joka mahdollistaa kuurosokeille itsenäisen matkapuhelimen käytön pistenäytön ja pistekirjoitusnäppäinten avulla. Kari halusi olla itse aktiivinen tiedonhankkija, kommunikoiija ja oman elämänsä herra. Hän tiesi, mitä maailmalla tapahtui politiikassa ja urheilussa. Ilves-jääkiekkjoukkue oli hänen suosikkinsa.

Karin elämänilo ja usko kuurosokeiden lasten ja nuorten tulevaisuuteen kantoivat läpi elämän. Hän jaksoi puhua näiden asioiden puolesta. Hän osallistui myös aktiivisesti yhdistyksen vuosikokouksiin ja toi omia ajatuksiaan ja ideoita esille rakentavalla tavalla.

Henkilökohtaisesti olen saanut olla Karin ja Hilkan elämässä mukana yli 40 vuotta. Heidän avulla ja kauttansa olen saanut paljon ja ymmärtänyt viittomakielisten kuurosokeiden elämästä ja ajattelusta valtavasti. Yhdessä koetut kommelukset ja ihanat hetket ovat jääneet muistoihin. Niihin on jatkossakin mukava haikein mielin palata.

Koskaan ei tiedä,
onko aikaa paljon vai vähän.
Yhtäkkiä vain huomaa,
se päättyi tähän.
Kun sammui sydän läheisen,
on aika surun hiljaisen.

Rakasta ystävää ja hänen iloista nauruaan ja ystävyyttään kaivaten ja muistaen

Kai Leinonen
toiminnanjohtaja ♦



Lehtitoimintaan isoja muutoksia

Teksti: Tuija Wetterstrand

Tämä vuosi tuo isoja muutoksia lehtitoimintaan. Jo RAY:n tarkastuskertomuksen perusteella tiedettiin, että yleisavustus, jolla lehtitoimintaakin pyöritetään, tulee supistumaan. Syyskokouksen hyväksymässä tiedotuksen toimintasuunnitelmassa tämä oli jo ennakoitu. Kuurosokeiden Uutislehteä esitettiin lakkautettavaksi ja sen tilalle 22 kertaa vuodessa ilmestyvää Järjestötiedotetta.

Toimintasuunnitelmaa hyväksyttäessä ei kuitenkaan vielä ollut tiedossa RAY:n yleisavustuksen todellinen määrä. Nyt tiedämme, että avustus ei romahtanut kertaheitolla. Mutta tiedämme myös, että tulevina vuosina yleisavustuksen määrä laskee jatkuvasti. Toimintaa pitää sopeuttaa ja suunnitella pitkällä tähtäimellä sen mukaisesti.

Onkin aiheellista kysyä, että onko Uutislehden ”perillinen” Järjestötiedote todella tarpeellinen? Pelkkä printtilehden painatus ja postitus

maksavat halvimmillakin hinnoilla yli 430 euroa numeroa kohden eli lähes 10 000 euroa vuodessa. Lisäksi tulevat muut versiot, puhumattakaan työhön kuluvasta ajasta. Voisiko tämän rahan ja työajan käyttää järkevämmiin, palvelemaan paremmin kuurosokeita, kehittämään viestintää sekä tuomaan yhdistyksen tekemälle työlle enemmän näkyvyyttä? Koko järjestöä koskevat ilmoitukset ja tapahtumat voitaisiin hyvin julkaista Tuntosarvessa erillisenä ilmoitusliitteenä.

Neljä kertaa vuodessa ilmestynyt Tuntosarven ruotsinkielinen käännös Känfelsprötet lopetetaan, mikäli ulkopuolista rahoitusta ei saada. Olen kartoittanut ruotsinkielisiä säätiöitä, mutta mitään varteenotettavaa rahalähdettä ei toistaiseksi ole näköpiirissä. Suomalaisia tilaajia lehdellä on vain noin 10, lisäksi lehti on lähetetty Pohjoismaisille yhteistyökumppaneille.

Tuntosarven ja Jäsenkirjeen viittomakielinen käännös on myös vaa-
kalaudalla. RAY on vetänyt hyvin

yrkkää rajanvetoa siitä, että mikä toiminta kuuluu yhteiskunnan lainmukaisiin velvoitteisiin, mikä puolestaan on sitä täydentävää kolmannen sektorin toimintaa. Tuntosarven viittomakieliset videoinnit aloitettiin vuonna 1989, kun tulkkeja oli vaikea saada, asiakkaalle myönnettiin kuu-kaudessa rajallinen määrä tulkkauspalvelua ja lisätuntien saaminen oli pitkälti kiinni oman kunnan rahatilanteesta. Nyt tulkkauspalvelu on siirtynyt Kelan vastuulle ja tulkkauspalvelua saa hakemuksesta käytännössä rajattoman tuntimäärän. Syystä voi-kin kysyä, että onko lehden kääntäminen viittomakielelle enää yhdistyksen ydintehtävä? Vai voisiko asiakas tilata yhteiskunnan varoista maksettavan tulkin viittomaan sen hänelle.

Ensi ja sitä seuraavana vuonna yleisavustuksen määrä jatkaa lasku-
aan, joten edellä mainitut leikkaukset ovat edessä joka tapauksessa. Jos niihin reagoidaan nyt ennakolta, on vielä mahdollisuus kohdentaa rahaa sinne, mihin sitä jatkossa ei enää todennäköisesti saa. Yhdistyksen www-sivut kaipaavat kipeästi uudistamista. Ajantasaista tietoa pitää tuoda enemmän verkkoon. Sosiaalinen media ja sen mahdollisuudet viestintään ovat lähes hyödyntämättä.

Kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia kuurosokeita ei silti saa unohtaa.

Uutisia selkosuomeksi

Keväällä 2015 tehdyn lukijatutkimuksen mukaan valtaosa kuurosokeista seurasi uutisia muualta kuin Kuurosokeiden Uutislehdestä. Osa kuitenkin kaipasi lyhyitä ja helposti omaksuttavia uutisia. Suosittelemme tutustumista selkouutistarjontaan.

Yle Uutiset selkosuomeksi lähetetään päivittäin sekä radiossa ja että televisiossa. Radio Suomessa lähetys on joka päivä kello 21.30. Uutiset kerrotaan helpolla suomen kielellä. Selkouutiset TV1:ssä lähetetään joka arkipäivä kello 15.10. Televisi-
on selkouutiset löytyvät myös Ylen verkkosivuilta ja Areenasta. Selkouutiset sopivat esimerkiksi heille, joille suomen kieli ei ole äidinkieli.

Selkokeskuksen julkaisema Selkosanommat on sanomalehden tyyppinen uutislehti, joka ilmestyy kahden viikon välein. Sen tilaushinta vuodeksi on 23 euroa. Selkosanommat ilmestyy myös verkkolehtenä osoitteessa <http://selkosanommat.fi>. Selkosanommat ei tällä hetkellä ole saatavilla Luetuksesta, mutta selvitämme parhaillaan, miten se onnistuisi. ♦

Vanhuutta



Teksti: Paula Valminen

Kirjoittaessani tätä vanha vuosi laahustaa loppusuoraa ja uusi odottaa lähtötelineessä.

Otsikkoon putkahti vanhuus siksi koska tykkään leikkiä sanoilla. Ja kun yhdistin vanhan ja uuden, niin siitä tuli vanhuus.

Tuota vanhaa ja uutta, eli vanhuutta löysin myös joulupaketista. Lahjatoiveeni Aino-tossuista vaihtui puikin tai tontun muistihäiriön myötä. Paketista nimittäin paljastui pinkin väriset Reino-tossut. Kyllä kelpaa tulevan mummun sipsutella uusvanhoissa tossuissa, eikä vanhuudesta ole tietoaakaan.

Kulunut vuosi näytti myös vakavan puolensa vyöryttämällä yllättävän paljon meille maahanmuuttajia, pakolaisia ja turvapaikan hakijoita. Kaikkien on täytynyt tottua uusiin asioihin ja ihmisiin, sekä heidän että meidän.

Enemmän kuitenkin keskityn muutoksen tuuliin täällä kotona. Tarkoi-

tan tätä äidin ja tyttären yhteiselämää, jota leikillisesti vertaan tähän asti puun kyljessä kasvaneeseen pahkaan, joka yllättäen on irronnut ja jättänyt jälkeensä hitaasti paranevan arven.

Esimerkkinä mainitsen ne monet kerrat, kun jäin valvomaan tytön lähtiessä yötä myöten rekkakuskin sa matkaan tien päälle. Huoli poistui vasta, kun tekstiviesti turvallisuudesta perillepääsystä saavutti minut.

Niin sitä ihminen vain tottuu, ja nykyään osaan jo nauttia yksinäisyydestä sekä sen tuomasta hiljaisuudesta.

Uusi vuosi tosin tuo hiljaisuuden ja rauhan tilalle jotain muuta, kun vesiputkiremontti pääsee kunnolla vauhtiin.

Pitäisikö ryhtyä pakolaiseksi ja evakuoitua omasta kodista metelin takia? ♦

Kari Hyötylä 1948 - 2016

